

XXIII. Maatalouslautakunta.

Maatalouslautakunnan vuodelta 1925 laatima kertomus oli seuraava:

Lautakunnan kokoonpano y. m. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna professori E. H. Ehrnrooth puheenjohtajana, varatuomari V. A. Tanner varapuheenjohtajana sekä jäsenenä maatalousneuvos K. J. Ellilä, kaupungingeodeetti W. O. Lille ja luottamusmies V. Viherkoski. Rahatoimikamarin edustajana lautakunnan kokouksissa oli johtaja J. A. M. Björkenheim. Sihteerinä toimi kaupunginagronoomi A. J. Tamminen.

Lautakunnalla oli vuoden kuluessa 8 kokousta, pöytäkirjain pykäläluku oli 109. Jäsenille ja puheenjohtajalle maksettiin palkkioina 5,600 markkaa, josta puheenjohtajan osuus oli 4,500 markkaa. Sihteerille ei maksettu mitään palkkiota, koska sihteerintehtävain hoitaminen kuuluu kaupunginagronoomin virkatehtäviin.

Lautakunta antoi vuoden varrella 21 lausuntoa, joista suurin osa koski maanvuokra-asioita.

Erinäisiä toimenpiteitä. Vuoden 1925 menoarvioon oli kaupunginvaltuusto ottanut määrärahan kaupungin omistamien metsien arvioimista ja niiden hoitosuunnitelmien laatimista varten, ja annettiin tämä työ sittemmin lautakunnan tehtäväksi. Kun asiaankuuluva määräys saapui lautakunnalle vasta vuoden loppupuolella, ei työtä saatu vielä kertomusvuoden aikana loppuun suoritetuksi.

Vuoden 1924 tilintarkastajat olivat kertomuksessaan maininneet, että olisi mahdollisesti syytä ottaa harkittavaksi, eikö kaupungin maatilojen vuokralle antamista olisi edelleen laajennettava. Lautakunta otti vuoden varrella kysymyksen käsittelyn alaiseksi, ja antoi asiasta lausuntonsa kaupunginvaltuustolle. Valtuusto päätti antaa kysymyksen raueta.

Kaupungin tilojen hoito oli kuten ennenkin maatalouskonttorin suoranaisen valvonnan alaisena. Tilojen tuottama taloudellinen tulos ja maatalouden teknillinen puoli käyvät selville maatalouskonttorin kertomuksesta.

Vuoden aikana herätettiin uudelleen vireille kysymys karjan hankkimisesta Tuomarinkylän tilalle, mutta päätti lautakunta että kysymys jätettäisiin maatalouskonttorin lähemmin valmisteltavaksi.

Maatalouskonttorin toiminnastaan vuonna 1925 laatima kertomus oli seuraavansisältöinen:

Toiminta. Konttori toimi samaan tapaan kuin ennenkin. Se hoiti maatalouslautakunnan alaisena kaupungin Helsingin pitäjässä ja Oulunkylän kunnassa olevat varsinaiset maanviljelystilat sekä valtiolta vuokratun Vikin sotilasvirkatalon ja piti huolta näiden tilojen alueilla tahi läheisyydessä olevista vuokralle annetuista tiloista ja palstoista.

Maatalouskonttorin johtajana toimi agronomi A. J. Tamminen, kirjanpitäjänä Ä. F. B. Ullner ja toimistoapulaisena H. L. Saari. Viimemainittu erosi toimestaan elokuun 31 p:nä, jonka jälkeen toimi lakkautettiin. Kaupungin-agronomintoiimi, joka siihen saakka perustui sopimukseen, järjestettiin toukokuun 1 p:stä lukien uudelleen, ja on toimi nyt vakinainen 16 palkkausluokkaan kuuluva kaupungin virka. Kirjanpitäjän toimi luetaan 8 luokkaan.

Konttori pidettiin auki, sen jälkeen kun toimistoapulaisen toimi lakkautettiin, klo 9—12 ap. ja 1—4 ip., lauantaisiin klo 9—2 ip.

Maatilat. Mitään mainittavia muutoksia ei maataloihin nähden kertomusvuoden kuluessa tapahtunut. Kaupunki viljeli edelleen Tuomarinkylän, Oulunkylän, Boxbackan ja Vikin tilat. Hertonäsin ja Kårbölen tilat oli kokonaisuudessaan annettu pitkäaikaiselle vuokralle.

Pellot. Kokonaispelto-ala oli 1,338.909 ha ja sen käyttö seuraavanlainen:

	Pitkäaikaisella vuokrala, ha.	Lyhytaikaisella vuokrala ¹⁾ , ha.	Omalla väellä, ha.	Itsenautittu peltola, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	14.104	13.620	4.54	324.42	356.684
Oulunkylä	48.230	2.590	0.35	67.25	118.420
Boxbacka	146.936	21.121	4.77	205.49	378.317
Vik	—	5.108	1.00	²⁾ 184.58	190.688
Hertonäs	196.300	—	—	—	196.300
Kårböle	98.500	—	—	—	98.500
Yhteensä	504.070	42.439	10.66	781.74	1,338.909

Itsenautittu pelto-ala jakautui käytön mukaan seuraavasti:

	Kesantona, ha.	Syysviljalla, ha.	Kevätviljalla, ha.	Vihantarehulla, ha.	Nurmena, ha.	Perunapelloja, ha.	Juurija keittiökasveja, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä ..	29.53	33.40	131.76	1.47	134.19	7.69	—	338.04
Oulunkylä	7.40	7.35	24.41	1,94	22.22	5.84	—	69.16
Boxbacka	15.80	13.70	42.97	2,24	115.96	6.98	7.84	205.49
Vik	11.10	14.73	48.70	1,00	88.84	19.21	1.00	184.58
Yhteensä	63.83	69.18	247.84	6.65	³⁾ 361.21	39.72	8.84	³⁾ 797.27

Eri viljelykseen käytetty pinta-ala prosenttina koko itsenautitusta peltolasta oli seuraava:

	Kesantona, %.	Syysviljalla, %.	Kevätviljalla, %.	Vihantarehulla, %.	Nurmena, %.	Perunapelloja, %.	Juurija keittiökasveja, %.	Yhteensä, %.
Tuomarinkylä	8.7	9.9	39.0	0.4	39.7	2.3	—	100.0
Oulunkylä	10.7	10.6	35.3	2.8	32.1	8.5	—	100.0
Boxbacka	7.7	6.7	20.9	1.1	56.4	3.4	3.8	100.0
Vik	6.0	8.0	26.4	0.5	48.2	10.4	0.5	100.0
Yhteensä	8.0	8.7	31.1	0.8	45.3	5.0	1.1	100.0

¹⁾ 15.53 ha lyhyeksi ajaksi vuokratuista pelloista oli nurmena, jonka niitty- tai laiduntamisoikeus vuokrattiin kesäksi. — ²⁾ Lukuihin on otettu 14.05 ha Boxbackan pelloja, jotka jo pitemmän aikaa on viljelty Vikistä käsin. — ³⁾ 15.53 ha lyhytaikaiselle vuokralle luovutettua peltoa ei ole tässä mukaanluettu.

Viljelysjärjestelmät pysyivät entisellään. Puutarhanhoitoa harjoitettiin edelleenkin vain Boxbackassa, jonne myöskin sokerijuurikasviljelyskeskitettiin. Suurin perunanviljelys oli Vikissä. Oulunkylän vanhoja nurmia kynnettiin edelleenkin, mutta saadaan tämä työ loppuun suoritetuksi vasta parin vuoden päästä.

Ojitus- ja maanparannustyöt sekä lannoitus. Suurempia ojitus- ja maanparannustöitä ei kertomusvuonna suoritettu. Pienemmistä tämän laatuista töistä mainittakoon muutamien viemärien perkaukset ja sokerijuurikasmaiden kalkitus.

Lantaa on entiseen tapaan ostettu kaupungin puhtaanapitolaitokselta, ja Oulunkylän tila täytti lannan tarpeensa hoitamalla urakalla Käpylän talojen likaviemäripuhdistuksen. Apulantoja käytettiin suunnilleen yhtä paljon kuin aikaisempina vuosina.

Kylvöt. Tärkeimpien viljelyskasvien kylvömäärät olivat seuraavat:

	Syysviljaa, kg.	Kevätviljaa, kg.	Perunoita, kg.	Heinäsiementä, kg.
Tuomarinkylä	4,130	26,080	22,400	835
Oulunkylä	1,200	5,050	10,080	190
Boxbacka	1,680	9,910	15,800	430
Vik	1,615	8,550	48,300	326
Yhteensä	8,625	49,590	96,580	1,781

Hehtaaria kohti olivat kylvömäärät seuraavat: rukiita 130—150 kg., kaurja 180—220 kg., heinäsiementä 30—35 kg. ja perunoita 2,100—2,450 kg.

Sato. Vuoden sato arvioitiin seuraavaksi:

	Syysviljaa, kg.	Kevätviljaa, kg.	Perunoita, kg.	Heiniä, kg.
Tuomarinkylä	46,040	235,420	48,300	552,000
Oulunkylä	12,880	32,200	53,200	67,000
Boxbacka	22,130	81,670	117,400	294,000
Vik	18,560	60,120	241,600	241,000
Yhteensä	99,610	409,410	460,500	1,154,000

Hehtaaria kohti oli sato seuraava:

	Syysviljaa, kg.	Kevätviljaa, kg.	Perunoita, kg.	Heiniä, kg.
Tuomarinkylä	1,400	1,770	6,200	4,100
Oulunkylä	1,750	1,320	9,100	3,000
Boxbacka	1,610	1,900	16,700	2,950
Vik	1,260	1,230	12,600	2,700
Yhteensä	1,440	1,650	11,600	3,350

Sitäpaitsi korjattiin 3,000 kg. heinäsiementä, n. 160,000 kg. vihanta-
rehua, n. 650,000 kg. olkia, n. 103,000 kg. sokerijuurikkaita ja n. 50,000 markan
arvosta puutarhatuotteita.

Kuten edellä olevasta näkyy, vaihteli sato eri tiloilla tuntuvasti. Syynä
tähän oli pääasiallisesti se, että eri tilat ja eri pellot olivat vielä niin erilaisessa
kunnossa. Vasta sitten, kun kaikki pellot tulevat edes kertaalleen läpikäy-
dyiksi, voi toivoa satojen tasaantuvan. Kertomusvuonna saatiin perunoista

huono sato Oulunkylässä ja Tuomarinkylässä, muuten olivat sadot sentään jotenkin tyydyttävät. Sadon laatu oli myöskin melko tyydyttävä, paitsi että heinäajan lopulla tehdyt heinät tulivat toisluokkaisia. Oulunkylässä jäi osa perunoita maahan, kun pellot tulivat rankoista sateista aivan liejuiksi.

Työväki. Vuoden alussa oli tiloilla palveluksessa 4 työnjohtajaa, 2 metsänvartiaa ja muita vuosipalveluksessa olevia 81. Vuoden lopussa olivat vastaavat luvut 4, 1 ja 80. Tilapäistä työväkeä pidettiin entiseen tapaan tarpeen mukaan rinnan vakinaisen kanssa. Työväen puutetta ei ollut; palkat nousivat vuoden kuluessa hiukan.

Työpäivän pituus vuoden eri kuukausina ilmenee seuraavista luvuista: tammi—helmikuussa 8 tuntia; maaliskuussa 8½ tuntia; huhtikuussa 9 tuntia; touko—syyskuussa 10 tuntia; lokakuussa 9 tuntia ja marras—joulukuussa 8 tuntia; siis keskimäärin 9 tuntia. Työt alkoivat klo 7 ap. ja päivällisloma oli klo 12—1 tahi 12—1.30 ip.

Karja ja sikala. Karjaa oli edelleenkin vain Boxbackassa, ja sen määrä oli jotenkin sama kuin edellisenäkin vuonna.

Karjanhoidon tulokset ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

	Lehmiä keskimäärin.	Rehuyksikköjä vuotta ja lehmää kohti.	Maitoa kg. vuotta ja lehmää kohti.	Maidon rasvapitoisuus.
Säännöllisesti lypsäviä lehmiä	35	2,285	3,373	3.62
Kaikki lehmät	50	2,282	3,215	3.63

Keskilypsy laski kertomusvuonna hiukan siitä syystä, että pari lehmää kuoli juuri parhaana lypsyaikanaan, vähennys oli kuitenkin ainoastaan 27 kg. lehmää ja vuotta kohti. Maidon rasvapitoisuus sen sijaan nousi sängen tuntuvasti, kokonaista 0.15 %. Karjatalouden kannattavuus oli tyydyttävä.

Vikin sikojen lukumäärä oli keskimäärin jotenkin sama kuin edellisenä vuonna. Vuoden lopussa lisättiin kuitenkin emakkomäärä 16:sta 24:än, kun päätettiin ruveta laajentamaan sikataloutta lisäämällä porsaitten tuottoa. Pääruokana olivat pienet perunat, lantut ja keittiöjätteet. Kannattavuus oli hyvä.

Irtaimisto. Maatalouskaluston ja -koneiden hankintaan käytettiin kertomusvuonna 193,450: 01 markkaa. Tärkeimmät ja kalleimmat uusista koneista olivat kolme n. s. internationaltraktoria, joiden työskentelyyn oltiin varsin tyytyväisiä.

Tilit. Vuoden 1925 kameraalisen tilinpäätöksen mukaan oli määrärahoja 3,206,926: 50 markkaa, menoja 3,255: 641: 10 markkaa, arvioituja tuloja 3,229,987 markkaa sekä todellisia tuloja 3,629,268: 35 markkaa.

Kuten edelläolevasta näkyy eivät arvioitujen tulojen summat osoittautuneet suinkaan paikkansa pitäviksi. Vuotta aikaisemmin on aivan mahdollista määrätä hintoja tahi arvata seuraavan vuoden sääsuhteita. Taloussuunnitelmiin vaikuttavia seikkoja, kuten eri väkirehujen keskinäisiä hintasuhteita tai onko edullisempaa tulevana vuonna myydä sikalasta porsaita vaiko teurassikoja, ei voi etukäteen laskea. Olisi varmaan käytännöllisempää ja vähemmän harmia tuottavaa, että kaupungin maatalousliikkeessä käytettäisiin ainoastaan liikekirjanpitoa ja nettobudjettia.

Allaolevassa esitetään yhdistelmä tilojen liikekirjanpidosta joulukuun 31 p:nä 1925:

	Debet, Smk.		Kredit, Smk.
Maanviljelystili	179,305: 09	Maanviljelystili	315,498: 09
Kalustotili	68,350: 68	Satotili	850,659: 74
Kaluston kunnossapito	75,490: 23	Navettatili	60,065: 48
Tarverahatili	179,540: 24	Sikalatili	65,882: 15
Rakennusten kunnossapito	130,544: 21	Rakennusten tili	57,539: —
Rasitetili	59,780: 45	Puutarhatili	15,729: 96
Korkotili	89,823: 94	Satulasepäntili	9,084: 47
Vuokratili	75,250: —	Metsätili	26,469: 75
Traktoritili	31,945: 55	Bilanssi ja nettotappio	44,032: 28
Nettovoitto	554,930: 53	Yhteensä	1,444,960: 92
Yhteensä 1,444,960: 92			

Loppusumma 1,444,960: 92 markkaa ja voitto 554,930: 53 markkaa, jakautuivat eri tiloille seuraavasti:

Tuomarinkylä	Smk.	361,868: 72	Smk.	200,333: 58
Oulunkylä	»	237,704: 70	»	50,274: 70
Boxbacka	»	456,155: 73	»	221,831: 46
Vik	»	223,423: 64	»	—
Hertonäs	»	110,263: 13	»	60,644: 65
Kärböle	»	55,545: —	»	21,846: 14
Yhteensä Smk.		1,444,960: 92	Smk.	554,930: 53

Nettotappio 44,032: 28 markkaa lankesi yksinomaan Vikin osalle.

Siirtotili päättyi 16,602,827: 40 markkaan jaettuna eri tileille, kuten allaolevasta yhdistelmästä lähemmin näkyy:

	Debet, Smk.		Kredit, Smk.
Kassatili	20,220: 79	Pääkonttori	4,684,549: 05
Pääkonttori	323,491: 11	Tilat	471,125: 37
Tilat	471,125: 37	Erinäiset velkojat ..	43,970: 85
Varasto	102,315: —	Rahatoimikonttorin tili	1,795,834: 36
Maanviljelys	536,025: —	Kaupunginkassan tili	2,703,626: 33
Sato	693,037: 40	Pääomavelka	6,025,224: 80
Tallit	253,600: —	Tuomarinkylän tila	323,491: 11
Navetta	127,650: —	Vuoden tilierotus ..	75: —
Sikala	72,140: —	Voitto ja tappio ..	554,930: 53
Kalusto	666,200: —		
Erinäiset velalliset ..	441,806: 19		
Rakennukset	2,660,245: 89		
Puutarha	8,948: —		
Ennakko	2,495: 25		
Pääomavelka	758,639: 94		
Kiinteistöt	4,692,547: 55		
Palstat	4,976: 98		
B. Lindholmin tili ..	38,781: 60		
Boxbackan tila ..	1,862,312: 59		
Hertonäsin » ..	875,919: 55		
Kärbölen » ..	476,622: 04		
Vikin » ..	1,156,368: 65		
Oulunkylän » ..	313,326: 22		
Voitto ja tappio ..	44,032: 28		
Yhteensä 16,602,827: 40		Yhteensä 16,602,827: 40	

Eri tilojen siirtotilissä ilmeni seuraavat loppusummat:

Pääkonttori	4,824,617: 30	Vik.	1,632,079: 32
Tuomarinkylä	1,941,580: 12	Hertonäs	2,707,425: 08
Oulunkylä	371,277: 79	Kärböle	498,468: 18
Boxbacka	4,627,379: 61		
		Yhteensä	16,602,827: 40

Kirjanpituvuosi on kaupungin mautiloilla, toisin kuin maataloudessa yleensä, sama kuin kalenterivuosi. Kun tilinpäätös täten tulee tehtäväksi joulukuun lopussa, tullaan varastot arvioimaan silloin kuin ne ovat melkein suurimmillaan. Arvioiminen voi tällöin viedä melko lailla vääriin tuloksiin, koska iso osa eloja silloin on puimatta, heiniä ei tietysti ole latoihin ajettaessa punnittu ja vastaisuudessa saatavista hinnoistakin on sangen epävarmoja tietoja. Koko tilinpäätös voi täten muodostua harhaanjohtavaksi, sillä kunkin kalenterivuoden voitto on vielä joulukuun lopussa kokonaan varastoissa kiinni. Tilinpäätöksen luotettavuuden ja eri vuosien tuloksien arvioinnin kannalta olisi välttämätöntä muuttaa kirjanpituvuosi päättyväksi kesäkuun 30 p:nä. Tämän yhteydessä olisi kameraalinen kirjanpito muutettava yksinkertaisemmaksi toteuttamalla kaupungin mautiloihin nähden nettobudjettijärjestelmä.

Vuosikertomus on määrätty tehtäväksi toukokuun loppuun mennessä. Tämä aika on vähemmän sopiva, koska kertomuksen valmistajalla, maatalouskonttorin johtajalla, on tällöin kaikkein kiireisin aika. Kertomuksen valmistaminen voi tällöin helposti viipyä yli säädetyin määräpäivän. Myöskin kertomukseen tulevien tietojen tarkkuutta silmälläpitäen on aika sopimaton, koska esimerkiksi satotiedot voidaan tarkistaa vasta heinäkuun alussa. Olisi senvuoksi asianmukaisempaa, että vuosikertomus laadittaisiin vasta elokuussa; tilintarkastajat tarvitsevat kertomusta aikaisimmin vasta syyskuussa.